

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

12. Quænam sortes diuisoriæ licitæ sint, & quibus condicionibus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45653

bum mutatus. Hoc ferè solum retinuit boni, quòd Beatissimam Virginem & Mariana Congregationis catum non penitus deseruerit, sed subinde se presentem stiterit, saltem in ceremoniam. Ita factum est, ut, statò die, cum ceteris, *MENSTRVVM SANCTVM* acceperit, & quidem *SORTE* prorsus diuina. Nam sententia qua pronuntiata est, dum ille, ante crucifixi signum, ex more, flectit genua, è mellifluo doctore Bernardo transcripta erat, hisce omnino verbis: *Quid tardas ipsum, quem iam dudum conceperas, spiritum parturire salutis? nil mortalibus vel morte certius, vel incertius hora mortis. quo modo viuere potes, ubi mori non audes? Audijt hac iuuenis tacitus quidem, sed, quasi fulmine ictus, monitorem è celo agnouit; & illo statim die fugam è lubrico intuitum parauit, altera verò luce, hilaris & alacer ad Religiosam domum contendit, usq; se aggregauit, quos diu fugerat, uicturus illic, ubi mori non trepidaret. Sic multos tetigit Deus sorte chartacea, & veluti ceruos fugientes iaculo amoris vulnerauit. Triã tamen híc monenda censeo. Primum, eiusmodi sententias Sanctis Menstruis subiunctas, semper posse trahi in utilitatem, si aut virtutem inde discamus amare, aut vitium detestari, de quo sententia meminit. Secundum, vti non est mens Congregationis alicuius, per eiusmodi schedas hariolari, aut futura pandere; ita neminem Panico terrore sibi persuadere debere, diuinare se inde posse, aut conijcere, quid in hac vita immineat. Nam, v. g. licet vitam emendare possit, ne morte præoccupetur, qui in Menstruo Sancto *memoriam Mortis* exercendam accepit; stultissima tamen se anxietate cruciaret, si inde certò existimare vellet, sibi illo mense esse moriendum. Tertium est, pessimos esse Sodales, qui, dum nihil pensi habent, de quo morbo ipsi, per eiusmodi suffragia, moneantur, tamen sitientissimè attendunt, quid alijs legatur; putantque sinistram suam de alijs opinionem, etiam diuino testimonio, per eiusmodi sententias, confirmari. Quare si humilitas alicui commendatur, ea medicina iudicant, superbiam eius notari; si liberalitas, En, aiunt, qua virtute indigeat avarus. Nempe hic est astus mali dæmonis, ut pietas abeat in risum; & metuat accipere Sodalís, vnde erubescat.*

XII.

Sextum documentum. *Sors diuisoria Politica civilis* licita & utilis, ac aliquando penè necessaria est. Licita, quia iure ac probis legibus recepta, & consuetudine optimarum Rerump. confirmata est. Hac sorte vsi sunt Romani (& Siculi Athenienses secuti) in iudicijs legendis, prouincijsque assignandis, item in herciscunda fami-

S. Bern. ep.
105. ad Romanum. Rō.
curiæ Subdiaconum.

Sigon. lib. 2.
de iudic. c. 12

familia, in militia; & cum dubium esset, qui primi causam in iure dicere deberent, aut cum de optione pluribus relicta, de hæreditate & bonis diuidendis, de seruis manumittendis, ageretur. Quæ omnia permittunt iura ciuilia. Idcirco dixi: *Sortem diuisoriam ciuilem* licitam. Nam constat, nunc planè, in Ecclesiasticis beneficijs, dignitatibus, ac Episcopo eligendo, *Sortis* vsum perpetuò esse prohibitum. *c. ultim. Ex. de Sortileg. in fi.* Vnde sortitione eligi non potest Episcopus. *l. sacris 47. C. de Episcop. & Cleric.* multò igitur minus Papa, qui est summus Episcopus. Cum enim in his eligendis certa à iure præscripta sit forma. *c. quia propter, 42. Ex. de election.* nemini integrum relinquitur, ab ea recedere, vt Iason aliique ratiocinantur. At verò in secularibus dignitatibus, officijs, actionibus, pennis, rebûsq; alijs *diuisoriam sortem*, qua quid cuiq; tribuendū sit, quæritur, non esse veritam, clarum est, ex cap. primo. 26. q. 2. Hoc genus sortis, est, inter mortales, vsitatissimum, &, vt superius vidimus, à S. Augustino, atque à S. nostro Ignatio vsurpatum. Ne autem, etiam hîc peccatum subrepat, monent Theologi. 1. Euentum, non à *Casu*, aut *Fortuna*, aut *astris*, sed à Deo expectandum, in cuius solius *manu* sunt *sortes nostre*, teste Propheta. 2. *Sortem* debere esse simplicem, sine vlla superstitione & abusu sacrarum rerum. 3. Illos, qui fortiuntur, æquali iure niti oportere, alioqui enim iniusta esset sortitio; posset enim fors v. g. in officio publico assignando, cum damno Reip. & iniuria digni, indigno fauere; aut illi cui de mille florenis tantum decem deberentur, centum addicere. 4. Mentem præcipuam fortientium non debere esse, vt inquiratur voluntas Dei, modo extraordinario (cum talis modus sit profus incertus) sed vt tollantur lites, dissidia, querelæ, inuidiæ. Atque hinc vtilitas, & propemodum etiam necessitas eiusmodi Sortium ostenditur à Salomone dicente: *Contradictiones comprimit fors, & inter potentes quoq; dijudicat.* Certè sæpe aliter non potest inter partes conueniri: tunc ergo bonum pacis non solum permittit iudicium forti, sed etiam propemodum exigat. Ex quibus omnibus manifestum fit 1. rectè, in militia, duces, sorte seligi, qui primi, qui postremi urbem inuadere, muros conscendere, aut in acie stare debeant. 2. plures æqualiter reos milites, licitè de vita, vel resti fortiri posse. 3. iustè, tempore grafsantis contagij pestilentis, fortiri corporum pariter, ac animarum mēdicos, quis eorum permanere in auxilium ægrotantium debeat:

Yy 2

quod

ex Alconio.
& lib. 3. de
Rep. Athen.

L. 14. D. de
iudic. L. 2.

C. quando
& quibus
quarta. l. 10.
L. 3. C. de le-
git. Vide
Mynsinger.

4. obser. 37.

Iason, in d.
l. huiusmo-
di. 86. §. Si
is. cui de le-
gat. 1. n. 15.

Gottfredus
Hosienf. in
summa De-
cret. tal. tit.
de Sortile-
gijs. Delr. l.
4. c. 4. q. 1.

Plal. 30.

Prou. 18. 18.

quod etiam supra vidimus ex mente S. Augustini, tempore hostilis persecutionis, factitatum. 4. licitum esse, etiam coorta tempestate, quis ex omnium consensu, è naui exoneranda sit spargendus; aut quis ad hostem deprecatum, per tela, per ignes, mittendus. 5. eleemosynas quoque ipsas, si incertum sit, cui cedere debeant, sortitò posse distribui.

XIII.

Huc reuocari potest *contractus Sortis*, quem *ludum ollæ*, aut *Fortune ollam* vocant; itémque ij, qui aleam iaciunt, statuto precio persoluendo, Symbolam conferentes, vt illius sit liber, aut ensis, aut annulus, cui alea addicit. Est enim & hoc genus sortiendi permissum, nec secundum se est aliud, quàm *sors quadam diuisoria* ex beneplacito confortientium instituta, nec vlli aut diuino, aut humano iuri aduersa, si nulla fraus rem sorte acquirendam exponentis, aut expositam acquirentis interueniat; quod, in publicis ludis, cauere, pertinet ad magistratum; in priuatis, ad conscientiam vniuscuiusque. Mille enim sunt modi alios decipiendi, aut peccandi. Nam qui mercem, in taberna, exponit (eámque verè, etsi implicite, vendit omnibus illis, qui symbolis collatis summam conficiunt precio supellectilis expositæ æqualem) potest premium iniustum nominare, aut schedulas pecunia emendas nimium multiplicare; aut etiam vni, præ alijs, clam dare charitulum, in qua scyphus argenteus, vel equus, vel aliud brauium est annotatum. Quæ omnia iustitiæ sunt aduersa. Item Princeps vel Magistratus ipse potest peccare; si aut merces mutari vel minui permittat primò expositas; aut aliquas merces priùs patiat extrahi, ijs, quæ sunt preciosiores, in vltimum locum ac tempus reiectis, vt sortientes alliciantur; aut etiam, si sinat urnas in manu exponentium merces, easque noctu non obsignet, aut custodiat: aut si plures, quàm necesse sit ministros custodésque apponat, quorum stipendijs populus grauetur, quando stipendia precio rerum adduntur. Denique & ipsi ministri à magistratu constituti, possunt corrumpi, aut negligenter inuigilare, ne quid fraudis admittatur. His talibus dolis & culpis semotis, sors, seu *urna Fortune* licita est, & sæpe à Domino Deo in subsidium pauperis, alicuius temperata, vt pro sestertio equum, aut crumenam auro turgidam accipiat, pro triobolo. Sæpe & avarum centum Philippis in urnam atque hamum missis, non sinit extrahere, quod teruncio quoque emeret. Nimirum *Dominus pauperem facit, & distat, hu-*

1. Reg. 2. 7.